

B. TÓTH KLÁRA

Határkérdés

DISZTICHON

HÍVÓSZÓ: LIMES

Hajdan *límet* építettek a rómaiak, vad
germán, frank had elől védeni otthonukat.
Árok, sánc, majd őrtorony épült, kőfala széles
védelem és hadiút, s élt nyugalomban a nép.

Most, hogy ránk nehezül ez a járvány, s zár a lakásba
– négy fala lett a határ – mit mutat itt a tükör?
Luxusban tobzódva a vírus épp ugyanúgy öl,
nem számít, ki az úr, s lét peremén ki szegény,
utcapadon vén kéregető, rút koldusi rongyban,
vagy sztár, bandavezér, s halhat a hercegi sarj,
nem ment meg sem a dollárhegy, sem a sok profi orvos,
mert iszonyú ez a kór, fulladozik a tüdő...
Széthúztál, te világ, hát most már itt van az egység,
mind reszket, aki él – kit mikor ér el a kín.
Nézd, a határok a járvány mentén sorra lezárnak,
dermedt rettenetünk hirtelen úgy szigetel...

Így limesünkké vált ez a vírus, védvonalunkká,
frissül a lélek, a szív, s újra velünk a család!
Ám ha figyeljük, mit tanulunk most ettől a kórtól,
– tán megvédenek így zárt, meleg otthonaink –
Nézd csak, a lég már tisztul, a víz is, fut tova szennyük,
nem száguld kocsisor – dekkol a sok repülő,
Afrika-szerte a harc is elült, mind csöndes az utca –
néma a fegyvere már – retteg a gyilkosa is...
Mind a világban szűkül a tér, de kitágul a lélek,
Ember, *por s hamu léssz*, most születik a hited!
Visszamerülvén mélyre, magunkba: hogy megalázott –
mégis e vírus a jel: tisztul az emberiség!

Égre rajzolt hullámok

KORGA GYÖRGY FESTŐMŰVÉSZNEK, ODAÁTRA.

Megvettetek egy elhanyagolt házat, az akácfák ágai közé akadt rongyokat, nejlonzacskókat csattogva lobogtatta a szél, már messziről integettek a réven közeledő turistáknak, mintegy csúfolódva: *na, látjátok, ez is Kisoroszi...* A messziről jött ember nem tudta, micsoda emberi dráma, mélységes szenvedés volt mögötte, szélütött beteg kínlódott itt évekig – de ti megláttátok a lehetőséget az öreg portában, hatalmas munkával különleges művészt thont varázsoltatok belőle, elhordtátok a hosszú évek alatt felhalmozott szemetet, az üvegszilánkokkal, cserépdarabokkal szennyezett, terméketlen földet termőre cseréltétek, kivágtátok az átláthatatlan bozótot, mint a *Csiperózsikában*, mert letelt a százéves átok szegény házon, eljött a megváltás ideje, kitárult a horizont, fantasztikus kilátást nyertetek a Dunakanyarra. Alkotó embernek a látvány állandó inspiráció. A folyamatosan mozgó, hatalmas víztömeg, ahol mindig történik valami dráma, vagy amikor szélszélben tükörré válik és levetítődik az égbolt felhőivel, kondenzcsikjaival, villózó fénynyalábjaival, – folyamatos művészi feltöltődést jelent, a vízfelszínről leolvasható a környező világ. Magas kőfalatok alatt a rév összeköti a két partot, szemben a Visegrádi-hegység csúcsai, völgyei hullámzanak, mintegy sormintaként égre rajzolva a lent gomolygó folyó hullámait.

Amikor a halálos kór levett a lábadról, egyre fogyott az erőd, kint feküdtél a kerti nyugágyon, nézted a Dunán tükröződő felhőket, ahogy átpréselődik rajtuk a fény. Talán megérintett annak a másik világnak a perspektívája, ahogy a víztükörről leolvastad az ég üzenetét.

A kéz hiánya

Kavics fölé borul a kéz hiánya
papír helyett a térből van kimetszve
a kőspirál emlékszik kézerekre
ahogy simult a hús tenyérbe mászva

a tengermosta emlékképek íze
továbbkering a kő-memóriába
a kézmelegből hullik be a vízbe
és visszacsusszan saját hiányába

Mint egy faág

JÉKELY ZOLTÁN EMLÉKÉRE

Csontsovány alakja a kis pörge
horgászkalappal, horgászbottal
ma is megjelenik előttem, amikor
a Duna-parton sétálva szívom magamba
a lélekgyógyító levegőt, az iszapszagot,
hallgatom a hullámok zenéjét, nézem
a vízfodrok performanszát.

A horgászbót talán csak eszköz, hogy
a belső párbeszéd beinduljon, verssé
sűrűsödjön benne, talán csak ürügy
a belső utazásra, elmerülés kanyargós
lélek-labirintusában. Kiszáll a révből,
elindul a parton megszokott
horgászhelye felé, lába alatt kavicsok
zenélnek. Úgy lépked, mintha
szentély felé közeledne.

Ahogy törékeny alakjával a víz fölé
hajlik, mint egy faág, a horgászbót
és a vízfelszín háromszöget képez
vézna testével, ebben a háromszögben
megéli a teljességet.

Ez az ő „szentháromsága”.

Lúdas Laci

DEÁK-SÁROSI LÁSZLÓ SZÜLETÉSÉNEK
50. ÉVFORDULÓJÁRA, AMIKOR ELKÉSZÜLT
A LIBÁS MATYI CD-JE

Hajdann egy faluban valahol, tán itt vala Pesten,
Rákosnál, Palotán, *jó szerrel ez jut eszembe.*
Már tsak elég az, hogy: vólt hajdann egy Művelő Ház,
Tóth Lajos ott ada helyt versben felszólani nekünk,
merthogy a jó Adamik Mester csapatunk szerzette,
lásd, csupa költőfélét, Györgyit, Klárit, a Lúdas
Lászlót hozzá, az, ki a' doctori oskolakurzus
végett járt ki az Eötvös sztrítre a bölcseletért is,
és a barátságért, rémlik, RIM lett a csoport, és
kezdé írni az ókori formát, hexametert is,
pentametert, sőt szapphóit, alkaioszi strófát.
Lúdas Lászlónk, merthogy a szorgos munka fejében
nyáron a' billentyűzetet úgy *tsapkodta nap estig,*
főnöke zsémbelt, ám ha' száraz falra marokkal
borsót hintett vólna, szítok, motsok és a' hurítás
annyit tett Lacinak, csak dolgoza hüen a gépen,
írta a historiás dalokat s a szonettkoszorúkat,
már pedig az, mit feltett ő furfangos eszébe,
azt onnan sem tűz, sem víz nem ütötte ki többé;
ámde a lúdak fellázadván áttotyogának
jó Fazekastól ím a Deákos versi szövetbe,
s ott a Libás nevet úgy pottyantották az ölébe.
-Jó lesz – mondá, és megirá új hexameternek,
megcsavarintva, a hőst tévén Döbrögi fiává,
őt verik össze, de háromszor, mert átveri népét...
Fordulatos szatirája a gúny, humor áradatával
most zene szárnyán adja elő a Libás Matyi sorsát.

Vászonvilág

SVÁBY LAJOS KÉPEIRŐL

A kiállítóterem harsány, mint egy szabadstrand. Nem a nézők, a festett alakok harsogása hallatszik. Izzadság- és napolajszagúak, rúzsos szájak kiabálnak, perlekednek, ajkak cuppognak húsosan, fogsorok virítanak vakító fehéren, csattogásuk kihallatszik a len rostjai közül, a mimika az arcizmok folyamatos mozgásával változik, le lehet olvasni, mire gondol a szereplő. Máskor akkorát hahotáznak, hogy belezeng a környék, vagy gúnyosan mosolyognak, kritikusan felemelik szemöldöküket. (Érzed, ez neked szól...)
A táj is lüktet és pulzál mögöttük, a Duna vize habzik-fodrozódik, az eseményeknek keretet ad a folyamatos áramlás.
A felhők vad gomolygását a víztükörből visszakacsintja tükörképük.

A festéktubusokból elindulnak a lenolajban oldott pigmentek, krómsárgák, kadmium-vörösek, ultramarinok, krómoxid-zöldek öntörvényűen rendezkednek be ebben a vászonvilágban, csúszkálnak egymáson, kedvükre keverednek, otthonosan alakítják magukat. A menet közben kialakuló formák folyamatos mozgásban vannak, mint egy animációs filmen, míg végül létrehozza magát a történet. Innentől diktál a kép.
A festmény a tubusfogságból kiszabadult színek önfelelt erejével látszólag evilági témáktól harsog, a mindennapokat teríti elénk-körénk, megfojt a napi események intenzitása, de a sorok között olvasva a mélyebb, gondolati rétegeket is felszínre dobja. Belső világa kitérül, magába szippant, nincs visszaút. Része lettél a képnek.

Mithrászt festünk

A SYMPHOURS MITHRAEUM VISSZAÉPÍTÉSE:

Aszfaltút repedéseiben elakadva a hídon,
minden rögnél tapsol a lányom, lába kalimpál,
versenyt futva vonattal a járdán, az meg a sínen
siklik, tülköl a kémény, mit babahangon utánoz.
Újpestről a Dunán át Aquincumba igyekszünk,
nap mint nap zakatolva kocsink, huppanva a buckán,
bölcside nem jár még, csak az ókor múzeumába.

Készül a Mithrász-másolatom, minden csupa malter,
tisza pelenkát úgy tehetek rá csak, ha kimosdom.
Néz, vizsgálja a munkám, még kitanulja a szakmát...
Ott kotyvasztom a bébikáját, majd frászt kap a régész,
merthogy a karfiol épp odakozmál, míg köt a freskó...
Porfestékekkel festem Mithrászt, küzd a bikával,
tőrével támadja szügyét, majd végre legyőzi,
elpusztul a Sötétség Nagy Fejedelme a földön!
Sol, a Napisten feljön az égre arany kocsijával,
s fellép mellé fríg sapkában, zöld köpenyében
Mithrász, immár isteni lényként, győzve a Roszszat!
Rá patinát nyomkodva szivaccsal, s vékony ecsettel
sok hajszálrepedést festek, öregítve a képet,
lányom nyolc hónapjának derűjét teszi hozzá,
víg kacagásától visszhangzik a csarnok, a romkert.
Földrengés rombolta a várost, Tetrápylonnál
szép tribunus -villát, s pincében a szentélyt.
Kis töredékekből illesztjük a részeit össze,
Mithrász élete képeit ismét látja a néző,
így támad fel a freskóporból újra az isten...

Lánykám közben az árnyas kertben elalszik a fák közt,
ággözein beszivárogoz a fény, s hang sűgja fülébe:
– festővé válsz majd te is egykor – s rózsaszín arcát
megsimogatja arany sugarával Sol, a Napisten.